

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra, soudce Milana Podhrázkého a soudkyně Jiřiny Chmelové v právní věci žalobců: **a) Dr. Ing. T. H., b) Ing. V. P., c) Bc. Z. P.**, všichni zastoupeni Mgr. Danielem Hrbáčem, advokátem se sídlem Jaselská 197/14, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, sídlem Žerotínovo náměstí 3, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Brně, ze dne 3. 6. 2025, č. j. 31 A 37/2025-60,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 11. 3. 2025, č. j. JMK 39598/2025, žalovaný zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části města Brna, Brno – střed, stavebního úřadu ze dne 19. 2. 2024, č. j. MCBS/2024/0027446/SRBJ. Tímto rozhodnutím stavební úřad dodatečně povolil stavbu „Výměna výtahu v bytovém domě X“, X, č. p. X, pozemek parc. č. XA, k.ú. V., obec B., a zároveň povolil užívání této stavby.

II.

[2] Žalobci podali proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“), který žalobu v záhlaví uvedeným usnesením odmítl pro opožděnost. Krajský soud uvedl, že v projednávané věci je nutno aplikovat § 306

odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále též „nový stavební zákon“), dle něhož lze žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, vyjma rozhodnutí o přestupku, podat do jednoho měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno. Jelikož všem třem žalobcům bylo rozhodnutí žalovaného doručeno dne 13. 3. 2025, lhůta k podání žaloby uplynula v pondělí 14. 4. 2025. Žaloba však byla doručena krajskému soudu až dne 10. 5. 2025, tj. po uplynutí zákonem stanovené lhůty, a byla tedy podána opožděně. Krajský soud proto žalobu odmítl dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

III.

[3] Proti usnesení krajského soudu podali žalobci (dále též „stěžovatelé“) v zákonné lhůtě kasační stížnost spolu s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Stěžovatelé byli názoru, že by se § 330 odst. 1 nového stavebního zákona měl aplikovat nejenom na řízení správní, nýbrž i na navazující soudní přezkum. Celé dosavadní řízení se přitom i po nabytí účinnosti nového stavebního zákona vedlo dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2023 (dále též „starý stavební zákon“). Starý stavební zákon nestanoví speciální lhůtu pro podání žaloby, a proto se použije § 72 odst. 1 s. ř. s., dle něhož lze žalobu proti rozhodnutí podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem. Dle názoru stěžovatelů bylo úmyslem zákonodárce podřídít novým pravidlům soudního přezkumu pouze ta rozhodnutí stavebních úřadů, která budou vydána podle nového stavebního zákona. Krajský soud dle stěžovatelů aplikoval na napadené rozhodnutí a postavení žalobců právní předpis, který na jejich situaci nedopadá. Tímto postupem nezákonně zkrátil stěžovatelům právo na podání žaloby. Při střetu staré a nové právní úpravy práva soukromého subjektu nabytá podle staré právní úpravy nemohou být novou právní úpravou zkrácena, nýbrž pouze rozšířena. Výklad provedený krajským soudem proto považovali za nezákonný, věcně nesprávný a s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24 ústavně nekonformní. Navrhli, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Předmětem nyní projednávané věci je otázka, zda se na případ stěžovatelů uplatní zkrácená měsíční lhůta pro podání žaloby dle § 306 odst. 1 nového stavebního zákona.

[8] Lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je obecně upravena v § 72 odst. 1 s. ř. s., podle něž lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí

pokračování

bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Tímto zvláštním zákonem je mj. i nový stavební zákon.

[9] Podle § 306 odst. 1 nového stavebního zákona platí, že žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno. Dle § 331 dále platí, že *soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů*. V § 334a nového stavebního zákona je pak stanoveno, že *pro účely přechodných ustanovení v části dvanácté hlavě II dílu 4 se za den nabytí účinnosti tohoto zákona považuje 1. červenec 2024*.

[10] Otázkou zkrácení žalobních lhůt v souvislosti s novým stavebním zákonem se judikatura Nejvyššího správního soudu již opakovaně zabývala. Kasační soud dovodil, že za situace, kdy bylo správní rozhodnutí vydáno i doručeno za účinnosti nové právní úpravy, se plně uplatní § 306 odst. 1 nového stavebního zákona, tj. zkrácená jednoměsíční lhůta k podání žaloby (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025-34, ze dne 17. 4. 2025, č. j. 1 As 25/2025-30, ze dne 13. 5. 2025, č. j. 5 As 289/2024-44, a ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024-26). Již dříve pak kasační soud dospěl k závěru, že jednoměsíční lhůta k podání žaloby se uplatní i v případě, bylo-li správní rozhodnutí za účinnosti nové právní úpravy alespoň doručeno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2025, č. j. 10 As 241/2024-42). Ve všech těchto případech Nejvyšší správní soud shledal žalobu podanou v „obecné“ dvouměsíční žalobní lhůtě dle § 72 odst. 1 s. ř. s. jako opožděnou.

[11] V nyní projednávaném případě bylo rozhodnutí žalovaného vydáno dne 11. 3. 2025, tedy již za účinnosti nového stavebního zákona. Za účinnosti nového stavebního zákona bylo stěžovatelům i doručeno (dne 13. 3. 2025). Lhůta k podání žaloby tedy počala běžet dne 14. 3. 2025 a marně uplynula dne 14. 4. 2025. Krajský soud žalobu, která mu byla doručena až v květnu 2025 (dne 10. 5. 2025), správně odmítl jako opožděnou dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[12] Na tomto závěru nemůže nic změnit polemika stěžovatelů týkající se aplikace starého stavebního zákona i na nově zahájená řízení před soudem, s odůvodněním, že se jednalo o stavební řízení zahájené za účinnosti starého stavebního zákona. Nový stavební zákon v přechodných ustanoveních § 330 a § 331 stanovuje, jak budou správní orgány a soudy postupovat při střetu původní a nové právní úpravy. Zatímco § 330 odst. 1 nového stavebního zákona upravuje aplikaci nové právní úpravy na správní řízení a jiné postupy správních orgánů zahájené před účinností této nové právní úpravy, § 331 téhož zákona dopadá výlučně na řízení soudní. Každé z uvedených ustanovení tedy má zcela jinou věcnou působnost a dopadá na jiná řízení. V případě stěžovatelů sice bylo ve správním řízení po celou dobu postupováno podle starého stavebního zákona (srov. § 330 nového stavebního zákona), avšak soudní řízení bylo zahájeno až za účinnosti nové právní úpravy, a zároveň i lhůta pro podání žaloby začala běžet za účinnosti a podle nové právní úpravy. Nejednalo se tak o zpětné zkrácení lhůty, ani o pravou retroaktivitu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2025, č. j. 1 As 25/2025-30, či ze dne 13. 5. 2025, č. j. 5 As 289/2024-44). Z ustálené judikatury

dále vyplývá, že „*právní ochrana poskytovaná správními soudy je ochranou originální a není pokračováním správního řízení*“ (usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 8. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007-62). Podáním žaloby se zahajuje nové řízení, a to před krajským soudem. Proto se ve vztahu k žalobní lhůtě neaplikuje ani § 330 odst. 1 stavebního zákona. Soudní řízení totiž není pouze další fází řízení správního, resp. není pokračováním řízení správního, a tedy nemůže být vnímáno jako další úkon ve správním řízení. Na situaci pak nedopadá ani § 331 téhož zákona, neboť stěžovatel nezahájil soudní řízení před nabytím účinnosti stavebního zákona.

[13] V uvedeném postupu přitom nelze spatřovat porušení zásady právní jistoty, resp. narušení legitimního očekávání účastníků řízení či porušení závěrů vyplývajících z judikatury Ústavního soudu, jak namítají stěžovatelé. Ostatně Ústavní soud v recentním nálezu ze dne 30. 4. 2025, sp. zn. II. ÚS 901/25, konstatoval, že za situace, kdy bylo stěžovatelům rozhodnutí žalovaného oznámeno až po nabytí účinnosti § 306 nového stavebního zákona, započala plynout po účinnosti nové právní úpravy i lhůta k podání žaloby. V takovém případě dle Ústavního soudu platí, že *„zde tedy zákon do již běžící lhůty nezasahuje, a nebyly tak žádné pochybnosti, zda se zde již uplatní nová právní úprava, respektive jaké se má uplatnit intertemporální řešení.“*

[14] Nejvyšší správní soud nepřehlédl ani závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24, kterým Ústavní soud zrušil rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2024, č. j. 3 As 183/2024-26, na který stěžovatelé v kasační stížnosti odkazují. V uvedené věci se jednalo o jinou skutkovou situaci. Rozhodnutí žalovaného bylo totiž tehdejší stěžovatelce doručeno ještě v době, kdy nebyla účinná zvláštní úprava obsažená v § 306 nového stavebního zákona (tj. před 1. 7. 2024), a proto se aplikovala obecná úprava lhůty k podání žaloby ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s., přičemž žaloba byla podána až po nabytí účinnosti zvláštní úpravy žalobních lhůt dle stavebního zákona z roku 2021 (tj. po 1. 7. 2024). V takové situaci Ústavní soud shledal, že použití nové právní úpravy je porušením práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. V nynější věci však nebylo *„nepravě retroaktivně zkráceno dříve vzniklé právo stěžovatelky podat žalobu ve lhůtě dvou měsíců, tedy za dříve stanovených podmínek“* (srov. citovaný nálezn sp. zn. I. ÚS 3241/24). V nyní projednávaném případě totiž bylo stěžovatelům (oproti věci řešené citovaným nálezn Ústavního soudu) rozhodnutí žalovaného doručeno již za účinnosti nového stavebního zákona. V okamžiku doručení tohoto rozhodnutí tak stěžovatelům podle účinné právní úpravy (§ 306 odst. 1) vzniklo právo podat žalobu ve lhůtě jednoho měsíce. Aplikace nové právní úpravy lhůt pro podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu na lhůty započaté po účinnosti této nové právní úpravy tedy není v rozporu se závěry nálezu sp. zn. I. ÚS 3241/24 (srov. i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2025, č. j. 1 As 247/2024-90, či ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024-26). Nadto, Ústavní soud v odkazované věci nepřistoupil ke zrušení § 306 stavebního zákona z roku 2021 a uvedl, že soudní řízení zahájená za účinnosti nové právní úpravy se budou touto novou úpravou řídit. Tento závěr ostatně pak znovu potvrdil ve výše uvedeném nálezu sp. zn. II. ÚS 901/25.

[15] Nejvyšší správní soud závěrem připouští, že proces rekonstrukce stavebního práva byl komplikovaný, avšak podstatné je, že stavební zákon z roku 2021 byl ve Sbírce zákonů publikován již dne 29. 7. 2021, včetně zvláštního pravidla o zkrácení lhůty k podání

pokračování

správní žaloby v § 306 a přechodného ustanovení v § 331. Účinnost této části byla následně odložena až na 1. 7. 2024 zákonem č. 152/2023 Sb. (část I, bod 419), který nabyl účinnosti 1. 7. 2023. Stěžovatelé (respektive zástupce) měli dostatek času seznámit se s obsahem nové právní úpravy (včetně změny žalobní lhůty) a s jejím datem účinnosti. Stěžovatelé přitom byli právním profesionálem zastoupeni již při podání žaloby ke krajskému soudu, nedošlo tedy k tomu, že by (jakožto právní laikové) vlastním pochybením promeškali lhůtu, v níž mohli podat žalobu. I kdyby však stěžovatelé v řízení před krajským soudem zastoupeni nebyli, byli povinni dodržovat zákonné lhůty. V souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* totiž platí, že každý je povinen hledět si svých práv, tedy i domáhat se soudní ochrany v zákonné lhůtě (shodně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2025, č. j. 3 As 250/2024-21). V opačném případě mu jde jeho nevědomost ohledně aktuálně účinné úpravy k tíži (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024-26).

[16] Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti se v důsledku rozhodnutí ve věci samé stal bezpředmětným, proto o něm soud samostatně nerozhodoval (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2020, č. j. 1 Azs 76/2020-37, či ze dne 14. 3. 2019, č. j. 1 As 57/2019-23).

[17] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelé nebyli v řízení o kasační stížnosti úspěšní, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. července 2025

David Hipšr
předseda senátu